

zaaknummer: 360601
afdelingsnaam: IA-Rapp
steller: Ed Heijnis
onderwerp: Septembercirculaire 2016 gemeentefonds

Voorstel

1. De begroting 2016 te wijzigen conform onderstaande tabel.

- voordeel + nadeel

prog	Lasten	baten	Saldo
2 Zorg	829		829
3 Werken	561		561
4 Bestuur	249		249
5 Financien en grondexploitatie		-2.636	-2.636
Totaal begrotingswijziging	1.639	-2.636	-997

Bedragen x € 1.000

2. De begroting 2017 en de meerjarenraming 2018 – 2020 te wijzigen conform onderstaande tabel.

- voordeel + nadeel

prog	2017	2018	2019	2020
2 Zorg	-1.141	-1.106	-1.099	-1.064
5 Financien en grondexploitatie	369	-742	-1.456	-1.692
Totaal begrotingswijziging	-772	-1.848	-2.555	-2.756

Bedragen x € 1.000

3. De inzet van de voordelige effecten 2017 t/m 2020 te betrekken bij de op te stellen kadernota 2017.

Samenvatting

Het doel van het voorstel is: de begroting 2016 aan te passen aan de uitkomsten van de Decemercirculaire 2015, de Meicirculaire 2016 en de Septembercirculaire 2016, de begroting 2017 en de meerjarenraming 2018 t/m 2020 aan te passen aan de uitkomsten van de Septembercirculaire 2016. Zoals gebruikelijk zullen mutaties die op een specifiek gemeentelijk taakveld betrekking hebben worden vertaald naar een hoger of lager uitgavenbudget, tenzij u anders beslist.

Inleiding

Aanleiding voor deze nota is het uitkomen van de septembercirculaire 2016.

Er verschijnen jaarlijks drie circulaire over het gemeentefonds: De meicirculaire, de septembercirculaire en de decemercirculaire. De circulaire bevatten informatie over de financiële gevolgen van rijksbeleid

voor de algemene uitkering, de integratie- en decentralisatie-uitkeringen en de budgetten voor het sociaal domein. Tezamen vormen deze uitkeringen de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. De septembercircularis is gebaseerd op de rijksbegroting. Deze circularis is te laat verschenen om nog rechtstreeks in de gemeentelijk begroting 2017 verwerkt te kunnen worden. De financiële mutaties als gevolg van deze circularis leggen wij daarom in de vorm van begrotingswijzigingen aan u voor.

Circularis over het gemeentefonds zijn financieel-technisch van aard. Voor zover een circularis inhoudelijke informatie bevat is deze op hoofdlijnen.

De voorgestelde begrotingswijzigingen zijn financieel technisch van aard, inhoudelijke discussie over het verhogen dan wel verlagen van budgetten geschiedt via inhoudelijke nota's.

Probleemstelling/doel

Het doel van deze nota is;

- Inzicht verschaffen in de ontwikkeling van de algemene uitkering, de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de uitkeringen voor het sociaal domein.
- Inzicht verschaffen in de doorwerking van deze inkomstenmutaties naar corresponderende uitgavenbudgetten.
- Het verwerken van de wijzigingen in uitkeringen en corresponderende uitgavenbudgetten in de begrotingen 2016 en 2017 en volgende jaren.

Argumenten

Door het wijzigen van de begroting 2016 en 2017 autoriseert u het college tot het aangaan van verplichtingen en het doen van uitgaven op het gewijzigde niveau van lasten en baten per begrotingsprogramma.

Kanttekeningen

1. De landelijke en lokale ontwikkeling van aantallen van verdeelmaatstaven die een groot gewicht hebben bij de verdeling van het gemeentefonds kunnen fluctueren. Een goed voorbeeld hiervan is het aantal bijstandsontvangers. De aantallen, zowel landelijk als lokaal, kunnen behoorlijk fluctueren en daarmee forse schommelingen van de algemene uitkering veroorzaken. De gevolgen kunnen zowel voordelig als nadelig uitpakken.
2. Het ligt in de planning dat met ingang van 2018 de integratie-uitkering sociaal domein wordt overgeheveld naar de algemene uitkering. Dit kan opnieuw herverdeeleffecten met zich mee brengen, die zowel voordelig als nadelig kunnen uitpakken.
3. Traject herziening financiële verhoudingen; de komende maanden zullen door het Rijk worden gebruikt voor het maken van een probleemanalyse van de toekomstbestendigheid van het stelsel van financiële verhoudingen en het verkennen van mogelijke oplossingsrichtingen in verschillende varianten. Hierbij krijgen in ieder geval de volgende subthema's een plek: faciliteren van regionaal-economische ontwikkelingen, prikkelwerking (het zelf kunnen beïnvloeden van) in de verdeling en vereenvoudiging van de verdeling. De herziening kan herverdeeleffecten met zich mee brengen, die zowel voordelig als nadelig kan uitpakken.
4. Corresponderende posten: Gezien het feit dat hier sprake is van een bestendig beleid voeren wij de systematiek zoals voorgesteld uit en worden mutaties die op een specifiek taakveld betrekking hebben, vertaald naar een hoger of lager uitgavenbudget. De bestaande circularis systematiek zal bij het actualiseren van het financieel beleid ter discussie worden gesteld omdat dit vanuit het streven naar meer transparantie niet langer wenselijk lijkt te zijn. Wij zullen deze discussie met u voeren bij het vaststellen van het nieuw op te stellen financiële beleid dat vastgelegd wordt in de financiële verordening (artikel 212 van de gemeentewet).

Financiën

De voorgestelde begrotingswijziging wordt vanwege technische redenen in twee onderdelen gesplitst. Een begrotingswijziging voor 2016 en een begrotingswijziging voor 2017 en de daarbij behorende meerjarenraming 2018 t/m 2020. Hieronder wordt uitgelegd waarom deze splitsing nodig is.

Begrotingswijziging 2016:

De begroting 2016 is gebaseerd op de Septembercircularis 2015.

De Raad is geïnformeerd over de financiële gevolgen van de Decemercirculaire 2015 en de Meicirculaire 2016 via Raadsinformatiebrieven.

De financiële mutaties als gevolg van de Decemercirculaire 2015 en de Meicirculaire 2016 zijn echter niet als begrotingswijziging voorgelegd aan de Raad.

Om de begroting van de Algemene Uitkering 2016 aan te passen aan de Septembercirculaire 2016 wordt de vergelijking gemaakt tussen de Septembercirculaire 2015 en de Septembercirculaire 2016.

De Algemene Uitkering 2016 neemt toe van € 137,454 miljoen naar € 139,783 miljoen, een voordelig verschil van € 2,329 miljoen. Daarvan wordt een bedrag van € 1,639 miljoen doorgegeven aan corresponderende posten zodat een netto verschil overblijft van € 690.000.

Dit voordeel wordt veroorzaakt door: de aanpassing aan de verwachting van de Rijksuitgaven voor 2016 en een hoger volume van onze verdeelmaatstaven. Te denken valt aan de stijging van het aantal inwoners, en een stijging van het aantal m² van Hilversum dat bebouwd is.

Daarnaast vinden er nog verrekeningen plaats over de jaren 2014 en 2015.

Hierbij dient de vergelijking te worden gemaakt tussen de Septembercirculaire 2016 en de Decemercirculaire 2015. De mutaties tussen de Decemercirculaire 2015 en de septembercirculaire 2015 zijn immers voor de jaren 2014 en 2015 al verwerkt in de jaarrekening 2015.

2014

De Algemene Uitkering voor het jaar 2014 daalt van € 91,184 miljoen naar € 91,020 miljoen, een nadelig verschil van € 164.000. Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de OZB waarden van de gemeente Hilversum hoger zijn dan eerder was geraamd. Hogere OZB waarden verhogen de belastingcapaciteit van de gemeente en heeft een neerwaartse bijstelling van de Algemene Uitkering tot gevolg.

Dit nadeel op de Algemene Uitkering van € 164.000 van 2014 kan volledig worden opgevangen door een balanspost (bij de opstelling van de jaarrekening 2015 werd rekening gehouden met een terug te betalen bedrag over het jaar 2014 van € 286.000, dit bedrag is apart gezet als “nog te betalen”). Na afboeking van € 164.000 van de balanspost resteert er nog een balanspost van € 122.000. Bij de definitieve afrekening van de Algemene Uitkering, met het Rijk, van het jaar 2014 wordt deze balanspost ingezet.

2015

De Algemene Uitkering voor het jaar 2015 neemt toe van € 136,163 miljoen naar 136,470 miljoen, een voordelig verschil van € 307.000.

Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de Rijksuitgaven in 2015 hoger waren dan gedacht. Dit gaat op basis van het principe “samen de trap op en af”. Meer rijksuitgaven betekent meer geld voor het gemeentefonds, minder rijksuitgaven betekent minder geld voor het gemeentefonds.

Omdat de jaren 2014 en 2015 al zijn afgesloten worden de verrekeningen over de jaren 2014 en 2015 verantwoord in 2016, regel 6b van de tabel.

Zonder teken + tekortverhogend. Min-teken = tekortverlagend		Begroting 2016		
	Begroting 2016-2021	2014	2015	2016
1	Algemene Uitkering volgens Septembercirculaire 2015			137.454
1	Algemene Uitkering volgens Decemercirculaire 2015	91.184	136.163	
2	Algemene Uitkering volgens Septembercirculaire 2016	91.020	136.470	139.783
3 = 1 - / - 2	Wijziging algemene Uitkering a.g.v. Septembercirculaire 2016	164	-307	-2.329
4	Corresponderende Uitgavenbudgetten	0	0	1.639
5 = 3 + 4	Subtotaal	164	-307	-690
6 a	Verrekening met Balanspost 2014	-164		
6 b	Verantwoording Mutaties 2014 en 2015 in begroting 2016		307	-307
7 = 6 + 5	Totaal effect Septembercirculaire op begrotingssaldo	0	0	-997

Tabel 1 effect op de begroting 2016 (bedragen x € 1.000)

In tabel 1 staat op regel 7 het totale voordelige financiële effect van de septembercirculaire 2016 op de begroting 2016. Het is opgebouwd uit een wijziging van de algemene uitkering (regel 3) daarmee samenhangende wijzigingen in uitgavenbudgetten (regel 4) en mutaties van de jaren 2014 en 2015 (regels 6).

Voor een specificatie en een toelichting op de wijzigingen verwijzen wij u naar bijlage 2.

Begrotingswijziging 2017:

De begroting 2017 is gebaseerd op de Meicirculaire 2016.

Vooruitlopend op het besluit van de fondsbeheerders is bij de Raadsinformatiebrief over de Meicirculaire 2016 alvast rekening gehouden met een korting op de sub cluster VHROSV (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing) van € 535.000 op de algemene uitkering vanaf jaar 2017, zoals ingeschat door de Raad van Financiële Verhoudingen eind april 2016.

Tussen de Meicirculaire en de Septembercirculaire is aanvullende informatie ontvangen over de werkelijke herverdeel-effecten van de cluster VHROSV per gemeente.

Daaruit blijkt dat het nadeel voor de gemeente Hilversum lager is dan de € 535.000 zoals eerder bij de Meicirculaire was ingeschat. Hieronder is het verschil weergegeven tussen de inschatting van april 2016 en de werkelijke herverdeel effecten van de cluster VHROSV.

Zonder teken + tekortverhogend. Min-teken = tekortverlagend				
Effecten VHROSV	2017	2018	2019	2020
Inschatting nadeel Meicirculaire	535	535	535	535
Nadeel volgens Septembercirculaire	362	355	431	379
Verschil Voordelig	-173	-180	-104	-156

Tabel 2 verschil aanname korting VHROSV en werkelijke korting (bedragen x € 1.000)

Omdat deze informatie reeds vooraf aan de Septembercirculaire bekend was zijn de actuele bedragen verwerkt in de Begroting 2017. Om een goede vergelijking te kunnen maken tussen de Septembercirculaire 2016 en de bedragen zoals die zijn opgenomen in de begroting 2017 en verder komt het voordelige verschil tussen de aanname m.b.t. de te verwachten korting en de werkelijke korting daarmee nu als ophoging van de Algemene Uitkering terug.

Zonder teken + tekortverhogend. Min-teken = tekortverlagend		Begroting 2017-2021			
	Begroting 2016-2021	2017	2018	2019	2020
1	Algemene Uitkering volgens meicirculaire 2016, incl korting 535.000	134.257	136.255	137.603	139.035
1	Herstel effecten subcluster VHROSV, vastgesteld na meicirculaire	173	180	104	156
2	Algemene Uitkering volgens Septembercirculaire 2016	134.061	137.177	139.163	140.883
3 = 1/-2	Wijziging algemene Uitkering a.g.v. Septembercirculaire 2016	369	-742	-1.456	-1.692
4	Corresponderende Uitgavenbudgetten	-1.141	-1.106	-1.099	-1.064
5 = 3 + 4	Totaal effect Septembercirculaire op begrotingssaldo	-772	-1.848	-2.555	-2.756

Tabel 3 effect op de begroting 2017 t/m 2020 (bedragen x € 1.000)

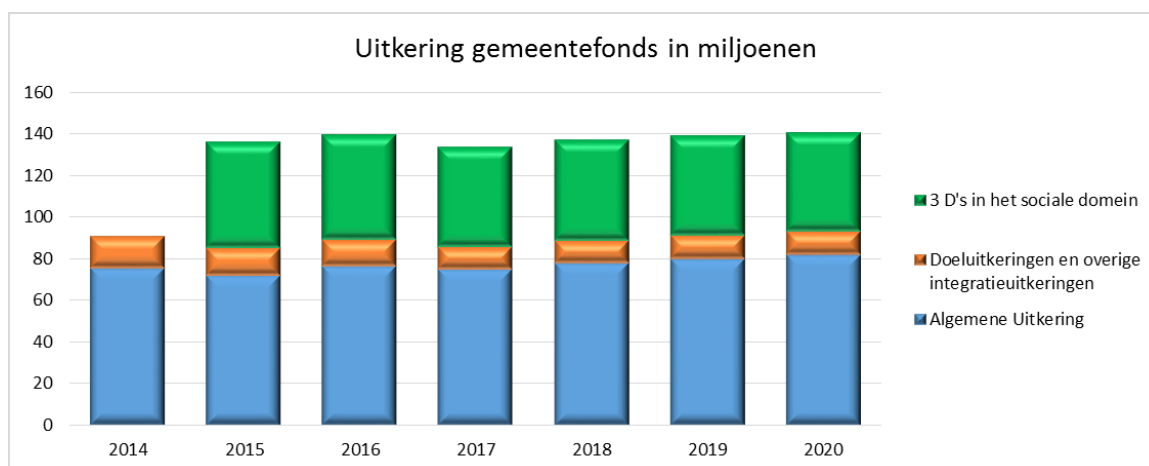
In tabel 3 staat op regel 5 het voordelige financiële effect van de septembercirculaire 2016 op de begroting 2017 t/m 2020. Het is opgebouwd uit een wijziging van de algemene uitkering (regel 3) en daarmee samenhangende wijzigingen in uitgavenbudgetten (regel 4).

Deze circulaire heeft een positief effect op de gemeentebegroting in de periode 2017 – 2020 oplopend van € 0,7 miljoen in 2017 tot € 2,7 miljoen in 2020.

De voordelen op regel 3 worden veroorzaakt doordat de ramingen zijn aangepast naar de verwachtingen van de rijksuitgaven. Dit gaat op basis van het principe “samen de trap op en af”. Meer rijksuitgaven betekent meer geld voor het gemeentefonds, minder rijksuitgaven betekent minder geld voor het gemeentefonds. Voor 2017 worden extra rijksuitgaven gemeld voor defensie, veiligheid, zorg, onderwijs en armoedebestrijding. De grote afwijking in positieve zin komt vanaf 2018. Dit is het gevolg van het verwerken van de midden lange termijn (MLT) raming van het Centraal Plan Bureau. In de Meicirculaire 2016 werd de MLT nog beperkt tot de huidige kabinetsperiode (2017) en daarna constant gehouden. Met ingang van deze septembercirculaire wordt de MLT ook doorgerekend voor de volgende kabinetsperiode en dit levert flinke voordelen op voor de algemene uitkering.

Voor een specificatie en een toelichting op de wijzigingen verwijzen wij u naar bijlage 2.

Visueel is de ontwikkeling van de uitkering uit het gemeentefonds als volgt weer te geven.

Grafiek 1. Ontwikkeling uitkering gemeentefond (bedragen x € 1 miljoen)

Vanaf 2015 wordt er een uitkering voor de 3D's in het sociaal domein ontvangen wat het grote verschil verklaart tussen het jaar 2014 en de jaren 2015 t/m 2020.

Uitvoering

Na vaststelling worden de voorgestelde begrotingswijzigingen 2016 en 2017 verwerkt in respectievelijk de Programmabegroting 2016 en de Programmabegroting 2017 en de daarbij behorende meerjarenraming. De inzet van de voordelige effecten wordt betrokken bij de Kadernota 2017 en kan dienen ter dekking van extra wensen van het Bestuur.

Als er geen bestemming wordt gegeven aan de voordelige effecten, voorvloeiende uit de Septembercirculaire 2016, komen de voordelen ten gunste van de algemene reserve.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris a.i., de burgemeester,

P.G. Schulten

P.I. Broertjes

Bijlage(n)

1. Septembercirculaire 2016
2. Specificatie wijzigingen budgetten
3. Algemene uitleg over de betekenis van circulaire over het gemeentefonds